

Warszawa, 07-08-2023 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

II.519.725.2023.AN

Pan
Mariusz Kamiński
Minister Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Szanowny Panie Ministrze

Do Rzecznika Praw Obywatelskich wpłynął wniosek, zawierający informację o wykorzystywaniu w służbie przez funkcjonariuszy Wydziału Ruchu Drogowego Komendy Powiatowej dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego urządzeń nieposiadających aktualnych świadectw legalizacji. Na podstawie tego wniosku zwróciłem się do Komendanta Stołecznego Policji z prośbą o zbadanie sprawy i poinformowanie o poczynionych ustaleniach i ewentualnie podjętych działaniach.

Jak wynika z uzyskanej odpowiedzi, w dniu 16 stycznia 2023 r. ujawniono w dokumentacji fakt dokonania pomiarów przy użyciu laserowych mierników prędkości, po wygaśnięciu ważności ich legalizacji. W związku z powyższym, właściwy przełożony dyscyplinarny funkcjonariuszy, którzy dokonywali tych pomiarów - Komendant Powiatowy Policji dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego polecił przeprowadzenie czynności wyjaśniających w trybie art. 134 i ust. 4 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji.

W toku wskazanych wyżej czynności wyjaśniających ustalono, że policjanci Wydziału Ruchu Drogowego KPP dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego przeprowadzili w okresie od 9 lutego 2021 r. do 4 września 2022 r. siedemdziesiąt pięć kontroli, używając laserowych mierników prędkości bez ważnych świadectw ich legalizacji.

W wyniku przedmiotowych kontroli nałożono grzywny w drodze mandatu karnego na 75 osób. Żadna z ukaranych osób nie odwołała się za pośrednictwem KPP dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego od decyzji podjętych przez funkcjonariuszy.

Ponadto wystąpiono do właściwych miejscowo Sądów Rejonowych: w Pruszkowie, w Grodzisku Mazowieckim, dla Warszawy-Żoliborza w Warszawie i dla Warszawy-Woli w Warszawie, o przedstawienie informacji odnośnie do złożonych wniosków o uchylenie mandatów karnych przez ukarane osoby. Z uzyskanych odpowiedzi jednoznacznie wynikało, że żadna z ukaranych grzywną osób, nie złożyła wniosku o uchylenie prawomocnego mandatu karnego.

W związku z ujawnionymi nieprawidłowościami, dotyczącymi wykorzystania mierników prędkości bez wymaganych świadectw legalizacji, w KPP dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego przeprowadzono także czynności wyjaśniające w sprawie o wykroczenie, wobec naruszenia przepisów art. 26 ust. 1 pkt. 2 i 26 ust. 2 ustawy z dnia 11 maja 2001 r. Prawo o miarach (Dz. U. z 2022 poz. 2063). Funkcjonariusze Wydziału Ruchu Drogowego KPP dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego zs. w Starych Babicach, którzy dopuścili się popełnienia wykroczenia, a jego karalność nie uległa przedawnieniu, zostali ukarani grzywną w drodze mandatu karnego kredytowanego.

Wobec pozostałych funkcjonariuszy, którzy stosowali oraz przechowywali w stanie gotowości do użycia przyrządy pomiarowe, podlegające prawnej kontroli metrologicznej, bez wymaganych dowodów tej kontroli, wyciągnięto konsekwencje służbowe wynikające z przepisów Rozdziału 10 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 roku o Policji.

O ile reakcję przełożonych w organach Policji wobec funkcjonariuszy, którzy używali mierników prędkości bez wymaganych świadectw legalizacji uznać należy za prawidłową, o tyle przedmiotowa sprawa budzi w dalszym ciągu zastrzeżenia z punktu widzenia osób ukaranych. Oto bowiem znaczna grupa obywateli została ukarana, chociaż działania podejmowane w tym zakresie przez funkcjonariuszy publicznych naruszały obowiązujące przepisy prawa (art. 8 ust. 1 pkt 2 cytowanej ustawy z dnia 11 maja 2001 r. Prawo o miarach).

Jednak w świetle obowiązujących unormowań prawnych wydaje się niemożliwe usunięcie skutków opisanych wyżej działań funkcjonariuszy Policji. Jedyna prawna możliwość uchylenia prawomocnego mandatu karnego przewidziana bowiem została w art. 101 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia. Zgodnie z treścią tego przepisu prawomocny mandat karny może zostać uchylony:

- 1) gdy grzywnę nałożono za czyn niebędący czynem zabronionym jako wykroczenie;
- 2) gdy grzywnę nałożono na osobę, która popełniła czyn zabroniony przed ukończeniem 17 lat;
- 3) gdy ustawa stanowi, że sprawca nie popełnia wykroczenia;
- 4) gdy grzywnę nałożono wbrew zakazom określonym w art. 96 § 2;
- 5) gdy grzywnę nałożono w wysokości wyższej, niż wynika to z art. 96 § 1-1b;
- 6) gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą przepisu prawnego, na podstawie którego została nałożona grzywna tym mandatem;
- 7) gdy potrzeba taka wynika z rozstrzygnięcia organu międzynarodowego działającego na mocy umowy międzynarodowej ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską.

Zatem jak wynika z brzmienia przytoczonego przepisu, w Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia w obecnym brzmieniu, brakuje rozwiązania, które umożliwiłoby uchYLENIE prawomocnego mandatu karnego w wyżej opisanej sytuacji lub gdy przy wymierzaniu mandatu karnego funkcjonariusz organu, który nałożył grzywnę w drodze mandatu, dopuścił się innego rażącego naruszenia prawa, jeśli mogło mieć istotny wpływ na przebieg postępowania mandatowego.

Nie jest także możliwe wniesienie od takiego prawomocnego mandatu kasacji, bowiem w sprawach osób ukaranych nie było wydane orzeczenie sądu kończące postępowanie. Z tych samych powodów nie można wznowić postępowań w sprawie o wykroczenia, w których doszło do ukarania na podstawie wskazań urzędzeń, które nie mogły być zgodnie z prawem używane przez policjantów.

Wymaga zatem rozważenia, czy aktualnie obowiązujące przepisy nie powinny zostać zmienione w takim kierunku, aby gwarantowały możliwość uchYLENIA prawomocnego mandatu karnego w opisanej sytuacji.

W związku z tym, działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity w Dz.U. z 2023 r., poz. 1058) oraz mając na uwadze sprawowanie nadzoru nad postępowaniem mandatowym przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, wynikające z art. 102 Kodeksu postępowania w

sprawach o wykroczenia, zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o zajęcie stanowiska w tym zakresie.

Z poważaniem

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/